

Н.В. Авраменко, Д.Є. Барковський, О.А. Нікіфоров, І.Б. Грідіна, Л.О. Кінаш

ДОСВІД РОБОТИ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО МЕДИЧНОГО ЦЕНТРУ РЕПРОДУКЦІЇ ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОМУ ПРОЕКТІ «РАЗОМ ДО ЗДОРОВ'Я»

*Запорізький державний медичний університет,
КУ «Запорізький обласний медичний центр репродукції людини»*

Ключові слова: *проект «Разом до здоров'я», репродуктивне здоров'я, планування сім'ї, обласний медичний центр репродукції людини, сучасні методи контрацепції, аборт.*

Ключевые слова: *проект «Вместе к здоровью», репродуктивное здоровье, планирование семьи, областной медицинский центр репродукции человека, современные методы контрацепции, аборт.*

Key words: *«Together for Health» Project, reproduction health, family planning, Zaporozhye Regional Center of Human Reproduction, modern contraception, abortion.*

Розглядається досвід співпраці Запорізького обласного центру реабілітації репродуктивної функції людини та Українсько-американського проекту «Разом до здоров'я». Результатом цієї співпраці стало наближення послуг з планування сім'ї та покращення репродуктивного здоров'я до людей, адаптація цих послуг до сучасних міжнародних стандартів, підвищення рівня обізнаності населення з питань планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, зниження загальної кількості абортів, а також підвищення рівня охоплення сучасною та безпечною контрацепцією жінок і чоловіків Запорізької області.

Рассматривается опыт сотрудничества Запорожского областного медицинского центра репродукции человека и Украинско-американского проекта «Вместе к здоровью». Результатом этого сотрудничества стало приближение услуг по планированию семьи и улучшению репродуктивного здоровья к людям, адаптация этих услуг к современным международным стандартам, повышение уровня осведомленности населения по вопросам планирования семьи и репродуктивного здоровья, снижение общего количества абортів, а также повышение уровня охвата современной и безопасной контрацепцией женщин и мужчин Запорожской области.

The cooperation between the Zaporozhye Oblast Center for Human Reproduction and the Ukrainian-American Together for Health Project is considered. As the result of this cooperation family planning services were adapted to modern international standards. Now family planning services give their clients comprehensible information on the health benefits and risks of the family planning method chosen and follow the principles of voluntarism and informed choice in the provision of modern contraception. The most important public health benefit of this cooperation is prevention of unintended pregnancy and decrease of the level of abortions.

У 2008–2011 рр. в Запорізькій області працював Українсько-американський проект «Разом до здоров'я». До початку роботи проекту укладено угоду про продуктивну та тривалу співпрацю між УОЗ Запорізької ОДА та проектом «Разом до здоров'я». Базовим лікувально-профілактичним закладом визначено КУ «Обласний медичний центр репродукції людини» ЗОР (головний лікар Н.В. Авраменко)

МЕТА РОБОТИ

Розглянути досвід співпраці Запорізького обласного центру реабілітації репродуктивної функції людини та Українсько-американського проекту «Разом до здоров'я», визначити стратегії та результати роботи в цьому напрямку.

Метою проекту «Разом до здоров'я» є покращення здоров'я жінок, чоловіків і родин загалом шляхом запровадження в Україні сучасних практик зі збереження репродуктивного здоров'я і планування сім'ї (РЗ/ПЗ). Проект спрямовував свою діяльність на зниження рівня абортів і захворюваності на інфекції, що передаються статевим шляхом. Ініціативи проекту сприяли зміні ставлення українців до абортів як основного методу регулювання народжуваності на користь сучасних засобів контрацепції.

«Разом до здоров'я» – це 6-річний проект, реалізований в Україні протягом 2005–2011 рр. за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (АМР США). Проект впроваджувала Корпорація «Інститут досліджень і тренінгів Джон Сноу Інк» у співпраці з Академією сприяння освіти та Школою громадського здоров'я Гарвардського університету. Українські партнери проекту – Міністерство охорони здоров'я, Державна служба молоді та спорту України, територіальні органи охорони здоров'я та інші обласні

структури, навчальні заклади, професійні об'єднання, неурядові організації, підприємства, а також інші донорські організації і проекти. У Запорізькій області головним партнером у реалізації заходів проекту був Запорізький обласний центр реабілітації репродуктивної функції людини.

В основі проекту – системний підхід, виходячи з 4 головних стратегій:

1. Посилення послуг з планування сім'ї та репродуктивного здоров'я;
2. Підвищення рівня поінформованості людей і зміна поведінки;
3. Покращення рівня наявності, доступності та доступу до засобів контрацепції;
4. Підтримка політик і систем для кращої якості та управління послугами з ПС/РЗ.

Посилення послуг з планування сім'ї та репродуктивного здоров'я. Головними елементами цієї стратегії були наближення послуг з планування сім'ї та репродуктивного здоров'я до людей, адаптація цих послуг до сучасних міжнародних стандартів. У результаті:

- проведено тренінги для медичних працівників (гінекологів, сімейних лікарів, терапевтів, акушерок, медсестер, фельдшерів, дерматовенерологів тощо);
- доступнішими стали інтегровані та високоякісні послуги з ПС/РЗ; змінився основний підхід послуг з планування сім'ї (суто в медичному аспекті, що спрямований на лікування жінок, наголос перенесено на консультування, в рамках якого сім'ям надається право вибору методів контрацепції, а також безкоштовні засоби контрацепції визначеним категоріям населення);

- зросла кількість медичних закладів, де надають послуги з ПС/РЗ;
- розроблено тренінговий курс для медичних працівників, навчальні посібники, інтегровані в тематичні цикли післядипломної освіти та підвищення кваліфікації на національному та обласному рівнях.

Проект працював над тим, щоб населення було краще обізнане з питань ПС/РЗ і заохочував використання профілактичних послуг для збереження репродуктивного здоров'я. Основна цільова аудиторія включала чоловіків і жінок від 20 до 35 років, а також підлітків. Ключові підходи:

- ефективні стратегії зміни поведінки та інструменти, розроблені для роботи з молоддю та іншими цільовими групами через інноваційні підходи: міжособистісне спілкування, ЗМІ, соціальні мережі (<http://vkontakte.ru/club26692046>; <http://healthy-youth.blogspot.com>);
- використовуючи навчальний курс для населення з питань ПС/РЗ, розроблений у рамках проекту і рекомендований Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту, тренери просвітницького компоненту проекту проводили інтерактивні заходи міжособистісного спілкування (тренінги);
- проект підтримав заходи Тижня ПС, що були організовані в рамках Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації», крім того, регулярно проводили акції, присвячені святам, наприклад, День Св. Валентина, День молоді, День контрацепції, День боротьби з ВІЛ/СНІД;
- налагоджено співпрацю національних і місцевих неурядових організацій і державних органів влади з метою забезпечення населення інформацією з ПС/РЗ.

З початку 2008 року проект працював у рамках партнерства між державним і приватним секторами, зокрема між МОЗ, USAID США, виробниками та дистрибуторами засобів. Співпраця сприяла розповсюдженню точної, науково обґрунтованої інформації про сучасні методи контрацепції.

У рамках стратегії «Підтримка політик і систем для кращої якості та управління послугами з ПС/РЗ»

- проект підтримав МОЗ та обласні Управління охорони здоров'я під час процесу розробки та затвердження, а потім впровадження державної програми «Репродуктивне здоров'я нації на період до 2015». У результаті в період з 2008 до 2010 року видатки центрального бюджету та бюджетів областей, у тому числі Запорізької, в яких працює проект, спрямовані на покращення послуг з ПС та відповідні закупівлі склали 2 млн доларів США;
- прийнято 21 обласну програму з ПС/РЗ;
- розроблено нові регуляторні політики з науково-доказовою медициною, що підтримують демедикалізацію та інтеграцію послуг з ПС/РЗ на різних рівнях надання медичної допомоги, зокрема розвиток обласних центрів ПС/РЗ, у яких за модель взято послуги, спрямовані на клієнта, інтегровані послуги з управління та джерела методологічного та професійного супроводу і підтримки;

Відомості про авторів:

Авраменко Н.В., к. мед. н., зав. каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ, головний лікар КУ «ЗОЦРРФЛ», Заслужений лікар України.

Барковський Д.Є., д. мед. н., доцент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.

Нікіфоров О.А., к. мед. н., асистент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.

Грідіна І.Б., асистент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.

Кінаш Л.О., студентка V курсу I медичного факультету ЗДМУ.

Адреса для листування:

Авраменко Наталія Вікторівна. 69001, м. Запоріжжя, вул. Дивногорська, буд. 5. Тел.: (061) 224 00 10, (061) 224 05 80. E-mail: zocrfs@mail.ru

Поступила в редакцію 04.04.2012 г.

- проект підтримав розробку та провадження тренінгових програм для управлінців, що працюють у сфері ПС/РЗ, в рамках якої вони вчать визначати, аналізувати та вирішувати проблеми в сфері ПС/РЗ на обласному та районному рівнях.

Під час роботи проекту у Запорізькій області спеціалісти Запорізького обласного медичного центру репродукції людини та тренери проекту провели 25 клінічних тренінгів з планування сім'ї та репродуктивного здоров'я для широкого кола спеціалістів (акушери-гінекологи, сімейні лікарі, терапевти, акушерки), на яких 560 медичних працівників покращили навички з консультування та надання допомоги відповідно до сучасних міжнародних підходів. Проведено 40 просвітницьких тренінгів, у яких взяли участь 627 осіб, проведено 141 вуличну акцію для 36 тисяч молодих мешканців Запорізької області. Під час цих заходів розповсюджено 47 тисяч буклетів з коректною та доступною інформацією, що зможе допомогти людям зрозуміти користь від користування сучасними методами контрацепції в порівнянні з абортom і важливість репродуктивного здоров'я.

Для підтримки зусиль Запорізької обласної державної адміністрації у впровадженні обласної програми «Репродуктивне здоров'я нації» у Запорізькій області на 2008–2015 роки та у рамках роботи проекту «Разом до здоров'я» у Запорізьку область передано контрацептиви (оральні контрацептиви, презервативи, внутрішньоматкові контрацептиви) через Всеукраїнську молодіжну громадську організацію «Українська федерація молодих медиків». Ця гуманітарна допомога сприяє впровадженню заходів Запорізької програми планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, спрямованих на зниження кількості абортів, незапланованих вагітностей, інфекцій, що передаються статевим шляхом, і ВІЛ/СНІДу.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження кінцевого рівня, проведеного Запорізьким обласним медичним центром репродукції людини, відзначено:

- відбулось зниження загальної кількості абортів: 2008 р. – 6148, 2010 р. – 6162, 2011 р. – 4172;
- забезпеченість контрацепцією на 1000 жінок фертильного віку у 2008р. – 206,42; 2010 р. – 210,57; 2011 р. – 215,75;
- самовільні викидні у 2008 р. – 397; 2010 р. – 337,9; 2011 р. – 240.

У вересні 2011 року проект «Разом до здоров'я» завершив роботу в Запорізькій області та Україні загалом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://tfh.jsi.com/Uk/index.htm> (20.03.2012)
2. Щорічні звіти проекту «Разом до здоров'я», http://tfh.jsi.com/Uk/Resources/project_reports.htm (20.03.2012)
3. Програма підсумкової конференції проекту, http://tfh.jsi.com/Eop/Docs/eop_conf_agenda-ukr.pdf (20.03.2012)
4. Звіт про діяльність Українсько-американського проекту «Разом до здоров'я» в Запорізькій області в 2008–2011 роках
5. Про проект «Разом до здоров'я» // З турботою про жінку. – 2009. – №3 (9). – С. 22.